

Egy hónapra... 80 lej
Negyedévre... 220 lej
Félévre... 410 lej
Egész évre... 800 lej

Egyes szám ára: hét-
köznap 4 lej, vasárnap
5 lej; az ókirályságban
pedig egy lejjel drágább

Strada Regina Maria (vol
Deák F.-u) 35. Telefon 396
Temesvári szerkesztőség
és kiadó: Str. Avram Iancu
(volt Takarékpénztár-u.) 4

UTS'G

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. ZÁGONI ISTVÁN

— Az Ujság tudósítójától. —

Ugyancsak ebben a rendeletben írja elő a közoktatásügyi miniszter, hogy a tanfolyamokon osztálykönyvet, tanári könyvet kell vezetni a

Tanügyi és egyházi körökben a miniszternek ez az újabb rendelkezése nagy megdöbbenést keltett, mert annak éle nyilvánvalóan az egyházaknak az érettségi vizsgákra való egységes előkészítését teszi lehetetlenné. Értesülésünk szerint a miniszter rendeletével a kisebbségi tanügyi és egyházi körök a rendelet megérkezése után azonnal behatóan foglalkoztak s elhatározták, hogy az érettségi tanfolyamokat ennek dacára is megtartják, mert a rendeletben előírt feltételeket semmi körülmények között sem tudják a rendelkezésre álló rövid idő alatt teljesíteni, ettől függetlenül arra az álláspontra helyezkednek, hogy a miniszteri rendelet az egyes magántanfolyamok megszabályozására vonatkozik, nem az egyházak felügyelete alatt meginduló érettségi előkészítő tanfolyamokra.

— Az Ujság tudósítójától. —

Az igazságszolgáltatás egységesítése a büntető perrendtartásban a franciarendszert fogja életbeléptetni, amely a vádhatóság képviselőit kiváltságos jogokkal ruházza fel, viszont a vádhatóság intézkedései elleni jogorvoslat lehetőségét megszünti. Eddig minden törvényszéknek meg volt az ugynevezett vádtanácsa, amely az ügyészség és a vizsgálóbíró esetleges

tévééseit gyorsan korrigálhatta. Szeptembe^r 15-ike után a törvényszékek vádtanácsai megszűnnek s helyettük minden ítélőtábla területén csak egy vádtanács fog működni, mely a tábla területén előforduló összes foglyos és vádalahelyezési ügyekben fog dönteni. Bár az új rendszer életbeléptetésétől még elég hosszú idő választ el, az igazságügyminiszter már kinevezte az egyes ítélőtáblák területén működő vádtanácsok tagjait. A kolozsvári ítélőtáblához tegnap érkezett le a kinevezésről szóló miniszteri rendelet. A kolozsvári vádtanács elnökévé a miniszter *Davidescu* Mihály táblabíró, tagjaivá pedig *Dumitriu* Vazul és *Georgian* Georg táblabírókat nevezte ki.

A Rapid tudósító iroda kérdést intézett a Magyar Párt központi vezetőségéhez, hogy mi igaz a „Dimineata“ híréből? A központi vezetőség kijelentette, hogy semmitsem tud az ilyen irányú tárgyalásokról és erre vonatkozólag senkinek sem adott megbízást, vagy felhatalmazást.

Az aradi mintavásár most már azzal is emlékeztetessé és jelentőssé válik az egész ország közönsége előtt, hogy az unosuntalan fel-szimatoló irredentavádaknak így leleplezi a gazdasági okait. A történelmen is uralkodó anyagiassági szabályok megismétlődnek az ir-redentavádak nagydívatu használatában s meg-világosodik előttünk az a politikai törekvés, mely az elmaradott állapotokon való könnyű uralmat és nagyobb kizsákmányolást akarja, s ezért az egészséges és termékeny gazdasági erőket tehetetlenségbe kívánja taszítani. Ez az irredentavádak igazi értelme. Aki tehát az ország igazi javát és fejlődését akarja, az nem áll be ezeknek a vádaknak a harsogói közé, hanem megvetéssel elfordul tőlük.

Háborúval fenyeget a görög-bolgár konfliktus

Görögország erőszakosan keresi az okot az összetűzésre

(Athén.) Görögország és Bulgária között mind élesebbé válik a kitört konfliktus és nem látszik kiábrándulni, hogy a két állam nem sokára nyílt ellenségként fog szembeállni egymással. A támadási készség mindenesetre Görögországban keresendő, amely a jelenlegi felkavart bolgár állapotokat biztató jelnél gondolja arra, hogy esetleges támadása sikerre vezessen.

A bolgár király utolsó sajkahuzása is sikertelennek bizonyult a felfordult közállapotok rendbehozására. Zankov forradalmi miniszternek a beígért menesztése nem igen hozta meg a kívánt eredményt. A forrongás tovább tart, rablóbandák és bolsevista csapatok árasztják el az országot és nincs olyan nap, hogy újabb és újabb véres merényletről ne érkezne hír a fekete-hegyek országából.

Hétfőn éjjel eddig még ismeretlen tettesek levegőbe röpítették a bolgár hadsereg pleznai municióraktárát. A robbanás bezúgta a város összes ablakait és számos épületet rombadöntött. A levegőbe repült municióraktár egész őrségét és ezenkívül számos közelben tartózkodó polgári egyén áldozatul esett a robbanásnak. A halottak számát még eddig nem sikerült megállapítani. Az újabb merénylet leirhatatlan ásníkot kellett a városban és az egész környéken. Politikai körökben vigasztalannak látják a helyzetet, mert a polgári és katonai hatóságok teljesen tehetetlenül állnak a mindennapi újraéledő lázongásokkal és merényletekkel szemben. A szófiai központi fogházban levő politikai foglyok tegnap éhségstrájkba kezdtek, pár nappal ezelőtt pedig negyvenhárom politikai fogoly szökött meg a fogságból és külföldre menekült. A megszökötteket újabb jelentés szerint a török határon elfogták a granácsárok.

Ezek a zilált belső állapotok bátorítják fel Görögországot arra, hogy aulzigorú intézkedéseket léptessen életbe Bulgária ellen. Tegnap jelentésünkben megírtuk, hogy görög katonaság szállja meg a határszéli bolgár falvakat. Ez a tény már elegendő ok arra, hogy a két ország között elmérgesedett viszony háborúvá nője ki magát, pedig Görögország magatartásának mindössze annyi alapja van, hogy a bolgár felkelők megölték egy görög kereskedőt. Az egyszerű gyilkosságot politikai konfliktus kinevelésére használta fel Görögország a szigorú jegyzéket intézett Bulgáriához hogy tízenöt nap alatt adjon elégtételt a meggyilkolt görög alaktól. Amennyiben pedig a kitűzött tízenöt nap alatt nem kapja meg a megfelelő elégtételt, a görög csapatok öt kilométeres zónában megszállják a bolgár határt.

A külföldi sajtó egyhangúlag megállapítja, hogy Görögország erőszakosan keresi az okot az összetűzésre, mert hiszen a bolgár hatóságok mindent megtettek, hogy kinyomozzák Stenimabosz kereskedő gyilkosát. Ezekre a megállapításokra válaszol most az athéni kormány és — jelenti, hogy a szigorú jegyzék és a görög határországok megerősítése a bolgár határon azért vált szükségessé, mert a bolgár kormány nem büntette meg, sőt nem is üldözte a görög állampolgárok ellen elkövetett merényletek bolgár tetteseit.

— Az interparlamentáris konferencia tárgyalja a kisebbségi kérdést. Bukarestből jelentik: A kormány ma kapta meg a washingtoni interparlamentáris konferenciára szóló meghívót. A program nagy meglepetést váltott ki liberális politikai körökben, mert kitűnik belőle, hogy az interparlamentáris konferencia a kisebbségi kérdést is tárgyalás alá veszi. Jól értesült körök szerint a magyar kormány képviselői és azok, akik a kisebbségi kérdést támogatják, javasolni fogják, hogy egy semleges elnök vezetésével paritásos alapon alakítsanak bizottságokat azokban az országokban, ahol kisebbségek laknak és ezek a bizottságok készítsenek tervezet a kisebbségi problémák igazságos megoldására. A kormány magyar propagandának tulajdonítja ezt a törekvést és semmi körülmények között sem szándékozik hozzájárulni a kérdés ilyen megoldásához.

— Szép pirosra sült kalács kapható minden pén-
teken és ünnepelőtti napon a Consum-kenyérüzletben Str. Regina Maria 11.

* Friedmann könyvkereskedése Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 26. Szépirodalmi és tudományos művek előnyös bevásárlási forrása. Mezőgazdasági és műszaki könyvek. Postai megrendeléseket jutányosan és gyorsan teljesít. — Telefonszám 7—86.

— Az „Ujság” aradi szerkesztősége és kiadóhivatala Calea Bihorului 2. Előfizetéseket, hirdetésekét fölvesz, reklamációt elinté.

Elhalasztják a mezőgazdasági kamarai választásokat

— Az Ujság bukaresti tudósítójától —

A kamarai választások ügye hetek óta fokozott izgalomban tartja egész Erdély lakosságát, ami a választások rendkívüli fontosságát tekintve indokolt is. Annál nagyobb meglepetést fog kelteni, hogy a kormányhoz közel álló politikai körök állítása szerint a mezőgazdasági kamarai választásokat minden valószínűség szerint elhalasztják, mert a választói listák megállapítása a megállapított terminus rövidsége miatt nem lesz lehetséges.

Felfüggesztették Kolozsvármegye kinevezett alispánját

A fegyelmi bizottság bünvádi eljárás indítására tesz előterjesztést a miniszternek Dobay subprefektus ellen

— Az Ujság tudósítójától. —

Politikai és közigazgatási körökben egyformán nagy érdeklődés előzte meg Kolozsvármegye névleges alispánjának a Székelyföldön viselt dolgairól jól ismert Dobay volt főszolgabírónak fegyelmi ügyét. Dobayt, miután Csikmegyében égett lába alatt a föld, a liberálisok kegye Kolozsvármegye alispánjává nevezték ki. Állását azonban nem foglalta el, mert függőben lévő fegyelmi ügyének elintézéséig a belügyminisztérium egyik bűrójának jótékony homályában húzódott meg.

A kolozsvármegyei liberális körök a legutóbbi időben tekintettel a közelgő választásokra, szükségét látták, hogy az alispáni szék betöltésének az ügyét végleg elintézzék és ezért a belügyminiszternél Dobay fegyelmi ügyének elintézését megstúrgatták. A kényes ügyben való döntést a belügyminiszter azonban elhárította magától és a fegyelmi ügy iratait Kolozsvármegyehez tette át, hogy döntsön saját belátása szerint. Ekkor a fegyelmi ügy körül a kulisszák mögött erős harcok indultak meg. Bizonyos körök elég érdemnek

tartották, hogy Dobay annak idején szárnysegédje volt Spatar csikmegyei prefektusnak és ezért a súlyosan kompromittált Dobayt kegyelemre ajánlották. Mások viszont mindent elkövettek, hogy kiűssék a nyeregből s ezek azt hangoztatták, hogy viselt dolgai kizárják még a lehetőségét is annak, hogy Dobay Kolozsvármegye alispáni székébe kerülhessen. Hetek óta folyik már Dobay fegyelmi ügye körül a esatározás, egyidő óta a kolozsvári liberális köröknek ez az állandó tárgya, most azután végre megtörtént a régóta húzódó fegyelmi ügyben a döntés.

Kolozsvármegye fegyelmi bizottsága napokon át tanulmányozta a Bukarestből megküldött fegyelmi iratokat s úgy találta, hogy a felhozott súlyos vádak nagyrészen beigazolódtak. Erre való tekintettel a fegyelmi bizottság úgy véli, hogy Dobay személye nem alkalmas az alispáni állás betöltésére s nemcsak arra kérte a belügyminisztert, hogy a kinevezést vonja vissza, hanem arra is, hogy az elkövetett hivatali visszaélésekért bünvádi uton szerezzen elégtételt.

Merénylet a Székelyföld magyar anyanyelvű iskolajoga ellen

A nagyszebeni tankerületi főigazgatóság egyórás tantárggyá fokozta le a magyar nyelvet. Mozduljon meg a társadalom!

— Az Ujság tudósítójától. —

(Nagyszeben.) Súlyos vonatkozású intézkedést tett a nagyszebeni tankerületi főigazgatóság a Székelyföld egyik legnevezetesebb iskolaközpontján, Székelyudvarhelyen. A nevezett hatóság értesítette az udvarhelymegyei tanfelügyelőt, hogy a magyar tannyelvű állami elemi iskolát beolvasztja a román tannyelvű állami elemi iskolába s a magyart csak napi egy órában hagyja meg tantárgyként. Ennek következtében főlegessé minősítette Bod Emma, Blájer Balázs és Györffy István tanítókat és nyugdíjaztatási kérésük beadására szólította fel őket. Györffy Mihály és Szabó János igazgatói minőségükből lefokozva, a román tannyelvű iskolákhoz tanítókká osztotta be s Boteo Juliu tanítót nevezte ki igazgatóvá.

Székelyudvarhely után hasonló átazervezésre vannak ítélve a megye többi községei magyar tannyelvű állami népiskolái is. Tehát megkezdődik, amitől régebben lehetett tartani, az állami magyar tanítók tömeges elmenesztése s helyükbe magyarul nem tudó regáti tanítóknak a Székelyföldre való behozatala, még pedig úgy, hogy ezek a behozott tanítók fizetésükön felül még 50 százalékos jutalomdíjban részesülnek.

Ezt az 50 százalékos prémiumot az állami iskolákról szóló törvény reedszeresítette. Ez igaz. Azonban az is igaz, hogy ugyanez a törvény kötelezővé teszi népkisebbségi területen olyan állami iskolák fenntartását, melyeknek az illető népkisebbség anyanyelvén kell tanítani. A törvények ez a kötelező rendelkezését elősorban kell megtartani s csak azután jöhet szóba, hogy egyes más vidékről való tanítók kedvezményes fizetésű alkalmazásával operáljanak. A kötelező rendelkezés előbbre való és jogilag is kikényszeríthető, míg a kedvezményekről való intézkedés csak kivételes jeleggel történhetik.

Az érvényben lévő törvényen kívül a székelyföldi külső iskolajogot s az erről szóló nemzetközi egyezményt is megsértette a nagyszebeni tanügyi hatóság. A székelyföldi társadalom van a sor, hogy jogából való kifogásolása ellen a magasabb kormányhatóságoknál

orvoslást szerezzen s ha ez az eljárása se volna sikeres, úgy az ügyet az ország legmagasabb bírósága elé vigye. Ez a kérdés semmiesetre se maradhat annyiban s a nagyszebeni főigazgatóság nem a végső fórum, mely az „így akarom s így parancsolom” elvét alkalmazhatná a székelyföld egész társadalmára és iskoláztatási jövődjére ellen.

Feltaláltam a legolcsóbb ajándékok, bevásárlási forrását.
BABITS ÓRAS ÉS ÉKSZERESZNEL
(Főpostával szemben).
Aranyat, ezüstöt és drágaköveket a legmagasabb áron vált be

BÁRD, MORAVETZ, NÁDOR ÉS RÓZSAVÖLGYI
kaphatók
albumok 180—200 lej vala-
mint az összes zeneművek **KIRÁLY JÁNOS**
zeneműkereskedésében, Főter 15 sz. (Plebánia-épület).
Legkedveltebb **operák** 80—100 lejig

BETEG LÁBAKRA
a legsikeresebben készít bármilyen cipőt
LENGYEL
Harmincegy év óta fennálló ortopéd és modern cipész,
ki tízenöt évig szállítója volt a cluji klinika ortopéd
osztályának több kiváló orvos rendelőjére
Strada Memorandului (volt Unio-utca) 24

Legolcsóbban
FEST TISZTIT
UNIO
GÖZMOSÓGYÁR
Cluj, Cal Reg. Ferd. 133. Strada Juliu Maniu No 8

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT
VÉGELADÁS
4
LŐRINCZ & TÓTH
CÉGNEI

Összeomlottak az aradi mintavásár ellen emelt irredenta vádak

A kormány megállapította alaptalanságukat. Miért maradt el a vásárról a magyar irodalmi előadás? Zima Tibor országgyűlési képviselő nyilatkozik

— Az Újság kiküldött munkatársától —

(Arad.) A nagy marosparti város nyári nyugalmát szokatlan élénkséggel népesítette be az impozáns sikerű mintavásár, mely az ország minden részéből, de a külföldről is, naponta a látogatók ezreit csábítja ide. És a látogatóknak valóban nincs oka megbánni a vásár megtekintésére fordított költségeket és fáradságot. Közel négyszáz, jobbra erdélyi és bányászati cég állította itt ki termelésének és szorgalmának legszebb eredményeit és a kiállítás rendezőse ezer ötlettel igyekezett megvalósítani azt a, nehezen megoldható kérdést, hogy a kiállító mindegyike a maga termékeivel érvényesülni tudjon a látnivalók e nagy tömegében.

Annál visszatetszőbb, hogy a csatolt területek iparának ez a nagyszabású seregszemléje is bizonyos köröknek csak egy okkal többet jelent a politikai gyűlölködés szítására és hogy itt is fel tudta ütni fejét a minden eredmény nyomán legelsőnek jelentkező irredenta vád. És mindegy a vádaskodóknak, hogy a kiállító cégek közül jelentékeny számban román cégek is szerepelnek s hogy a rendezőségnek minden igyekezete és tapintata arra irányul, hogy a politikát mentől messzebbre száműzzék gazdasági termelésünk ez újabb felvonulásától: a vád már az előkészületek alatt ott lappangott a bukaresti sajtó egy részének elfoglalt sorai között, míg végre egészen nyíltan is hangot talált. A kicsinyeskedő vádak eredményének tekinthető, amit már tegnap közölt az „Újság”, hogy két kiállító céget nevetségesen jelentéktelen ürügykereséssel molesztáltak.

Az „Újság” munkatársa érdeklődni akart a vádak forrása iránt s ezért a vásár rendezőbizottságának egyik legtevékenyebb vezetőtagjához, Zima Tibor kamarai képviselő és iparkamarai főtákarhoz fordult felvilágosításért. Tudni kell, hogy a vásár rendezőbizottsága kétoldali vádak keresztüli végzése munkáját. Nemcsak Bukarest irányából jövő irredenta vádakot kellett eloszlatnia, de a budapesti sajtóban is hangok emelkedtek ellene, amelyek azt kifogásolták, hogy a vásár művészeti programjából az erdélyi magyar irodalom képviselőinek felvonulását elejtette, holott román részről, Marcus művészeti felügyelőtől származott a román és magyar írók paritásos alapon való felvonultatásának ötlete. Elsőnek tehát azzal a kérdéssel fordultunk Zima képviselő urhoz, hogy miért kellett a rendezőségnek a programot éppen az erdélyi magyar írók elejtésével megváltoztatni?

A vásár és az irodalompartolás

Az előzményekből tudni kell sok mindent ahhoz, hogy ennek a dolognak az indító okait mérlegre tessük — mondotta Zima képviselő munkatársunknak. — Tudni kell, hogy a vásár rendezésére mindössze 500.000 lej állott rendelkezésünkre, felerészben az iparkamara, felerészben Arad város hozzájárulásából. A kormánytól ugyanis a rendezésre csak azzal a feltétellel kaptuk meg az engedélyt, ha támogatásért nem fogunk hozzáfordulni. Most tehát, mikor nekünk az egész vásárt félmillió lejből kellett megrendeznünk, a művészeti program összeállítására felkért Marcus főfelügyelő, előterjesztett egy nyolcszáz ezer lejbe kerülő program-tervet, amelyben az esti előadások mellett csakugyan ott szerepelt egy román és egy magyar matiné is. Ezután hosszas kalkulálások következtek, amelyeknek során kitűnt, hogy ez a műsor zsufozt házakat véve alapul, legfeljebb hatszáz ezer lejt jövedelmezhet, attól eltekintve, hogy a megrendezéséhez szükséges hatalmas összeg sem állott rendelkezésünkre és mint említettem, a kormány részéről szubvencióra egyáltalán nem számíthattunk. Ebből világosan következik, hogy elsősorban a két matinéről mondtunk le a legkönnyebben, mert nappal a közönség amúgy is megtalálta a maga szórakozását a mintavásár területén és sulyos irodalmi programok délelőtti nyáron, aligha vonzottak volna közönséget az előadásokra.

Ezalatt történt, hogy a kolozsvári román operaegyüttes két estére számításba vett szereplése lehetetlenné bizonyult, minthogy az együttes tagjai nyári szabadságukat legnagyobb részben külföldön töltik, tehát ezt a két estét, amely

amúgy is a román művészek számára volt fenntartva, hasonló értékű román műsorral kellett pótolnunk. Az idő már meglehetősen sürgetett, ahhoz kellett tehát nyulnunk, ami kézügyben volt: meghívtuk a nagyváradi román műkedvelőket egy estére, a másikkra pedig az elmaradt román matiné programját állítottuk be. S hogy aggodalmunk az irodalmi műsor sikerére vonatkozólag mennyire igazolt volt, mutatja az a tény, hogy az irodalmi est jegyeiből 3, mond három darab kelt el, úgy, hogy az estélyt nem is tarthattuk meg. Azt hiszem ezeket ismerve, felesleges is volna mentegetőzni a magyar irodalmi matiné elmaradása miatt.

Hogyan készül az irredenta vád?

Most következik a két irredenta vád. Mindkettő meglehetősen sulyos formában jelentkezett. Bukaresti lapok pattantották ki, hogy az aradi mintavásárt a magyar kormány finanszírozza, százalékos részesedés mellett. A vád érthető, ha megtudjuk, hogy a rendelkezésünkre álló aránylag csekély összeggel sikerült 400 kiállító részvételét biztosítanunk ugyanakkor, amidőn a kormány által hatmillió lejjel segélyezett kisenevi mintavásár rendezőse szép szóval és presszióval mindössze 160 kiállítót tudott összehozni. Az aránytalanság szembeszökő, s ebből folyólag könnyű a vád forrására visszamutatni. Azok, akik hat millióval feleakkora eredményt sem tudtak produkálni, hogy a maguk munkájának meddő voltáról a kormány figyelmét eltereljék, előállottak az ostoba mesével, hogy nekünk a rendelkezésre álló kis összeggel nem is lehetett más-ként ilyen eredményt felmutatni, csak ha a határon túlról támogattak bennünket. És képzelték, hogy milyen harcot kellett megvinni, amíg ennek a vádnak az alaptalanságát kimutathattuk.

A másik irredenta vád odavezethető vissza, hogy a vásár iránt a közeli, sőt távolabbi külföld itteni kereskedelmi képviselői igen élénk érdeklődést mutatnak. A lengyel, jugoszláv, csehszlovák és magyar konzulátusok prospektusokért fordultak a vásár rendezőségéhez és így adózott az ötlet, hogy valamennyi Romániában képviselt idegen állam képviselőivel próbáljunk érintkezést keresni és őket a vásárnak hazájukban való propagálására felkérni. Hogy az összes képviselők címeit megtudjuk, a rendezőség kérésére fordult a külügyminisztériumhoz, amely azonban a választ hosszú hetekig halogatta. Az idő sürgett, nem tehetünk mást: azokkal a konzulátusokkal, amelyeknek címeit magánuton megszereznünk sikerült, közvetlenül vettük fel az érintkezést és el kell ismernem, valamennyien a legnagyobb készséggel állottak rendelkezésünkre. Igen természetes, hogy e képviselőket a vásár megtekintésére is meghívtuk.

Nyári mese az elszakadási mozgalomról

A bukaresti sajtó egyik része ebben is irredentát szimatolt. Kifejtették, hogy a magyar kormány legközelebb megvalósításra váró tervei éppen a határmenti nagy városok: Arad, Nagyvárad, Szatmár és az ezeket környező magyarlakta vidékek megszerzésére irányulnak és e tervek megvalósítására a hatalmaktól azt a biztatást kapták volna, hogy az elszakadásra ezekről a területekről kellene megindulnia a mozgalomnak és akkor a visszacsatolásnak misem állana útjában. Ezért keresett öszerintük az aradi mintavásár rendezőse közvetlen érintkezést a külföldi és nem utolsósorban Magyarországot itteni képviselőivel, hogy a bukaresti magyar követet nyerjék meg a mintavásár megnyitására és ez lenne a jel az elszakadásra törő mozgalom megindítására. Erre csak egy felelet lehetett: egyik itteni román tisztviselő jelenlétében összecsomagolni a külföldi képviselőkkel folytatott levelezés egész dossziéját és felküldeni vele Bukarestbe, hogy ott az illetékes kormánytényezők személyesen győződjenek meg a fantasztikus vád alaptalanságáról. Merő véletlenség, hogy a megnyitóra szétküldött meghívók közül éppen a magyar követségnek szülő hiányzott. Az adminisztráció feledékenységből elmulasztotta éppen a magyar követséget meghívni. Az egész vád ostoba

kitalálássá zsugorodott össze és a külügyminisztériumnak mindössze annyi kifogása volt a rendezőség eljárása ellen, hogy miért lépett a külföldi képviselőkkel közvetlen érintkezésbe s hogy a magyar követséghez korábban intézett levelek, melyekkel őket is propagandára kértük fel, miért voltak magyar nyelven megszövegezve. Az egészben csak az a szomorú — fejezte be szavait Zima képviselő —, hogy a magyar lapok között is akadt olyan, amely továbbadta ezeket a fantasztikus históriákat, holott kézenfekvő az alaptalanságuk.

Az aradi mintavásáron azért továbbra is úgy lüktet az élet, mint az első napokban: a kiállítók büszke önértéssel mutatják remekbe készült iparcikkeiket és a közönség, nemzetiségre való tekintet nélkül gyönyörködik a romániai ipar eme szép demonstratív kivonulásában.

A vásárnak külön jellemvonása a középipar erőteljes és sokoldalú bemutatkozása. Sőt a kisipar is versenyképes megnyilatkozásaival igen magára vonta a figyelmet. Különösen kiválik az együttes bemutatkozásból a butoripar, mely egész nagy pavillont elfoglalt. Minden tárgyilagossággal meg lehet állapítani, hogy európai vonatkozásban is ez a butoripar remekül megállja a helyét.

A vásár jelentőségét igen felfokozza, hogy ott Románia gazdái is nagygyűlést tartanak, valamint az ipartestületek országos szövetsége is. A gazdák gyűlése első alkalom, amikor a regát gazdái a csatolt területek gazdáival találkoznak és a mezőgazdaság problémáit az ország minden vidékére nézve közvetlen tapasztalatok kicserélésével áttekinthetik. Az ipartestületek gyűlésén Erdély és Bánság kisiparosainak a közvéleménye fog megnyilatkozni.

A pénzügyminiszter revalorizálni akarja a tisztviselői fizetéseket

A köztisztviselők fizetésének rendezése hosszú esztendőök óta aktuális problémája maradt a mindenkorai pénzügyi kormányoknak. Sajnáljuk ezeket az elmulasztott esztendőket, mert a tisztviselői fizetések rendezésének évről-évre való halasztása amellelt, hogy a keserőségek poharát csordultig töltötte olyannyira, hogy a bürokratizmus gépezetét már-már egy általános tisztviselősztájk fenyegette, ez a halasztgatás teljesen demoralizálta tisztviselőinket.

Talán utolsónak jött rá az állam arra, hogy ez a rendezetlen helyzet kiszámíthatatlan veszélyeket rejt magában, mert komoly lépésekre készül a tisztviselők fizetésének rendezése felé. Bukaresti távirataink arról számolnak be, hogy *Bratianu Vintila a tisztviselői fizetések revalorizációjára készül, melyet oly módon kíván megoldani, hogy a béke éveiben aranylejtben folyósított fizetések összegét negyvenszeresen kapják meg a tisztviselők papírlejtben.*

Három körülmény áll fenn azonban, amely bizalmatlanságra készítet a pénzügyminiszteri tervszel szemben. Elsősorban az, hogy a tisztviselői fizetések reformját a költségvetés keretein belül kívánja megoldani. Ha figyelembe vesszük, hogy az állami költségvetés egyensúlya csak látszólagos és ténylegesen abból ered, hogy az állam belföldi tartozásait nem fizeti meg, nem valami széles kilátás nyílik a reformnak a költségvetés szűk keretein belül való tényleges keresztülvitelére. Nem jelzi a miniszter, hogy a tisztviselők átszámított fizetésüket a békebeli években viselt, vagy pedig jelenlegi rangfokozataiknak megfelelően kapják meg. S harmadszor: oly szép ez a miniszteri tervszel, mint egy utópia.

A tisztviselősors javítására vonatkozó tervek nem merülnek ki a pénzügyminiszter javaslatával. A belügyminisztérium a hatáskörébe tartozó tisztviselők részére szanatóriumokat akar felállítani, amelyben a tuberkulotikus tisztviselők, vagy gyermekeik nyernének ingyenes kezelést. A belügyminiszter főlhívással fordult a megyei prefektusokhoz és a városok polgármestereihez, hogy sürgősen informálják a minisztert, milyen összeggel tudnának hozzájárulni a szanatóriumok felállítására szükséges alapoz.

Mint köztudomású, a pénzügyminiszter elrendelte, hogy a 61 életévüket betöltött tisztviselőket október elsején nyugdíjazni kell. A miniszter most most újabb rendeletben értesítette az érdekelt hivatalokat, hogy mindazok a tisztviselők, akik kifejezetten állásukba akarnak maradni, egy évig még szolgálatban tarthatók.

ISKOLA

Válasz Molnár Jenő ifjú embertársamnak és üzenet mladazoknak, kik a szülői kongresszus megvalósítását nagyjelentőségű eseménynek tartják

Tehát nem hangzott el a fehérvő szó hiába!

Már azóta, a részletes programról is jött cikk, Szeremley Ákos tanár úr tollából és amint értesültem még jönni fog.

Azonban megelőzt tovább haladna az ügy tárgyalása, nem mulasztatom el, hogy Molnár Jenőnek mint a nők társadalmi munkájára megbecsültségének válaszként el ne küldjem. Mert ma még a legtöbb férfi a nők munkáját csak a szűk családi körű munkásságra akarja szorítani. Pedig, hogy a közügyek iránt oly érdeket az emberek legtöbbsége, nem csak a nők, hanem még a férfiak is annak nagyrésztben az is az oka, hogy a női nemet, már kisiskolától fogva úgy nevelik, hogy ő csak a szűk családi körben munkáljon minden érdeksével és gondolatával is.

Ezért van az, hogy a nők legtöbbsége közéleti munkájára nem számíthatunk és nagyon sokan vannak, kiket a közügyek egyáltalán nem érdekelnek. Divat, vagy anyagi önsz érdekek foglalkoznak le teljesen. Lásuk be, hogy az ilyen női típust épp az a nevelési rendszer eredményezi, mely a nőket kizárólag a szűk családi gondoskodás körébe akarja beszorítani.

Tehát nevelnünk kell a jövő nemzedékét lányokat épp úgy mint fiukat arra is, hogy az emberiség nagy családja ügyének ápolása épp oly szent kötelessége mint a szűk családi körű munkája, és akkor a közélet iránt melegebben érdeklődő társadalmat fogunk nyerni.

Igaz, hogy az élet ma óriási anyagi gondok nehezül reánk, de ha annak gondjait teljesen elmerülünk és a közéletért semmit sem teszünk, nemzetünk elpusztul.

Ma minden nemzet emberétől férftól és nőtől megkívánja a helyzet, hogy ha többet nem, legalább egy-két órácskát szenteljen minden nap kimondottan a közügyek előmozdítására, társadalmi, még eddig megoldatlan kérdések megoldására, hogy mentől előbb egy egészségesebb társadalmat nyerhessünk.

Bevégzésül eddig engedje meg nekem igen tisztelt Molnár Jenő ifjú embertársam, hogy mint a női közéleti munka megbecsültségének, azzal fejezzem ki hálám, hogy idézzem felhívásomra írt nőkhöz intézett sorait, melynek megismétlése újabb biztatás lehet sokaknak.

— Jertek nők, siessetek anyák és művérek, adjátok finom ösztönök sejtelmét a munkához, mely gyermekek megmentéséért folyik. Jertek a frontra, hogy ne legyen politika a politika, hanem életmentés. Adjátok páratlan önfeláldozástok, meg nem csökkenő, rajongó munkakedvetek, bátorításátok meg a férfit, kérjétek, ahol kénni kell és lehet. Amilyenek egy nép anyái, olyan a jövője annak a népnek.

— Hogy egy parányi terv, legkisebb ötlet se szóródjon el, keressetek fel a nőgyűléteket és vigyék annak legfőbb, mai munkaprogramjába erre a kongresszusra való előkészítést.

Maradok nagyrabecsülésem kifejezése mellett, sok magyar nő együttérzésével

Ürmösy Józsefné.

A vallásnároknak is vizsgáznok kell. A tanügyi inspektorátus 8969—1925 szám alatt rendeletet adott ki, melyben a 75965 számú miniszteri rendeletre való hivatkozással közli a kisebbségi iskolákkal, hogy szeptemberben a vallásnároknak is vizsgáznok kell. A rendelet nagy megütközést keltett, mert váratlanul és későre jött, úgy hogy az érdekelteknek idejük sincs a vizsga anyagából román nyelven előkészülniük.

Fundatia Culturală „Principele Carol” SZINKÖR-MOZGÓBAN

Augusztus 6-án, csütörtökön a temesvári
Filmcentral szenzációs újdonság

HOTEL POTEMKIN

vagy

AZ UTOLSÓ ÓRA

Dráma 6 felvonásban, Jean Angelo világhírű francia moziszínész a főszerepben. Ezt megelőzi: A kis életmentő 2 felvonásos vígjáték, a csodagyerek Baby Peggy alakjával.

Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.

Jön! A NŐK ELLENESÉGE. Jön!

Lédererék szerelmi levelezést folytatnak a bitófa és a sortiüz előtt

Az asszony főzni tanul. A kormányzó kegyelme kicserélte a bitót golyó általi halállal

(Budapest.) Hónapokig foglalkoztatta Közép-európa sajtóját az a középkori gyilkosság, melyet Léderer Gusztáv esendőrfőhadnagy és felesége követtek el. A gyilkos esendőrfőhadnagyot kötél általi halálra ítélték el, felesége ügyében a felebbviteli főtárgyalás fogja meghozni a végleges ítéletet. Léderer Gusztáv kegyelmi kérvénye hétfőn érkezett vissza a kormányzó kabinetirodájából: az ítéletet golyó általi halálra változtatta át a megbecsületlen bitófa helyett.

A halál árnyékában

A gyilkos esendőrfőhadnagy heteken át vallási tébolyt szimulált. Állandóan a bibliát bujtta s a hivatalos kötelességét végző vizsgálóbírók konok zavartalansággal, kegyes citátumokkal traktálta. A félhomályos Margit-körúti cellában azonban úgy látszik esoda történt az utóbbi napokban: a esendőrfőhadnagy néhány nappal a kegyelmi kérvényének visszaérkezése után váratlanul megváltozott.

— Ugy érzem, nagyon megváltoztam — mondotta tenyerébe hajtott fejjel az idegileg végsőkig kimerült ember ügye referens bírájának, Bíró alezredesnek, aki felkereste cellájában. — Nem bírom elviselni már a napokat sem, megvetem magam, mert gyöngé vagyok...

Az erős férfit megrázta a zokogás:

— Alezredes ur, volna egy alázatos kérés. Az Isten is könyörületes: ne tagadja meg tőlem, talán ez a legutolsó kérés... Levelet szeretnék írni... könyörgöm, tessék megengedni, hogy még egy levelet írhassek — a Micinek...

Bíró alezredes természetesen azonnal megadta az engedélyt. A nagybajszú fogházor, Kovács István, csakhamar hozta is a tollat, tintát.

„Egyetlen, drága Micikém!”

Németül írta Léderer a levelet. Kusza sorok és zilált vonások; érdekes, hogy rendes latin betűkkel ír.

... „Nem tudom, hogyan írhatnám meg Neked mindazt, amit tiszta szivemből, őszinte érzésből mondani szeretnék, hiszen rossznak, nagyon rossznak tarthatsz engem. Igaz, hogy rossznak joggal tarthatsz, hiszen rossz, kíméletlen és érzéketlen voltam hozzád. Am most, midőn úgy érzem, hogy már túl vagyok a való életen és a zárkán belül egészen magamra maradtam, most érzem a legforróbban, hogy sokkalta jobban szeretlek, mint bármikor eddig...

... Ha minden a régiben volna, ha újra melletted lehetnék, be is tudnám ezt néked bizonyítani, de így, — sajnos, — talán sohasem is láthatlak Téged többé. Elszakítottak Tőled, a főtárgyaláson sem beszélhettem Veled...

A levél ebben a szaggatott, kissé dagályos stílusban, érzélgős mondatokkal hozza föl a tragikus-szerelmi, furesa házaspár közös, régi emlékeit. Alább valósággal könyörgök a feleségének, hogy szerezzen engedélyt és látogassa meg a rideg cellájában...

Ezután hirtelen, minden átmenet nélkül, nagyon is prózái dolgokra tér át a levél s többek között arról is panaszkodik, hogy a feleségét nagyon lerongyolt állapotban van. „Egyébként jól vagyok” — írja a befejező sorban, — remélem nem kell aggódnom Erted sem...

A „tüchtige Hausfrau”

Lédererné, midőn a fenti levelet megkapta, váratlanul fellobbanó hévvel rejtette el a keblébe. A cellájában egy szál gyermek mellett bontotta föl, mert a fogházban éppen villanyzavar volt esti hét órakor. Idegesen, remegő szájjal olvasta a kusza, szerelmes sorokat, aztán sirva fakadt és órákon át zokogott a zárkában, arcát egy asztalterítőbe temetve, melyet fogsága és lecsendesülése óta újra gondolataiba merülve himez.

Nála egész másképpen telnek az órák. Eddig a leghihetetlenebb közömbösséggel nézett sorsa elé: szinte úgy nézett ki, mintha csak üldülne a fogházban. Kézimunkált, folyton olvasott, sőt tanult is. Állandó olvasmánya a „Die tüchtige Hausfrau” című könyv, melyben a főzés-

tól a stoppolásig minden benne van. Lédererné különösen a szakácskönyvekkel foglalkozott feltűnően sokat, de hogy mi célból, azt nem hajlandó elárulni.

— Elég, ha érdekel, nemde?

Valószínűnek tartják, hogy felmentését reméli. Főtárgyalása után Oreskovicsné-val erről beszélgettek is: ekkor azt mondta, hogyha kiszabadul, inkább szakácsnénak megy, csak hogy ne kelljen több férfit látnia.

„Mindaketten áldozatok vagyunk”

Lédererné a levél olvasása után a fogház igazgatójától kérte, hogy engedjék meg, válaszolhasson férje levelére. Kovács alelnök az engedélyt készséggel adta meg. Válaszlevelében az asszony viszonyozza az ömlengő, szerelmes szavakat: „Bizony, ha újra ölembe hajthatnád a fejeuskédet, de mennyire másképpen volna az életünk” — írja. Felajánlja, hogy megfoltozza férje elszakadt fehérneműit, csak juttassák el hozzá... „Mindaketten áldozatok vagyunk s én az utolsó percemig is azt fogom vallani, hogy nem te vagy a gyilkos...”

Alig pár nap választ el még Léderer Gusztáv kivégzésétől. A kabinetiroda leirata után nincs már sok napja hátra a gyilkos esendőrfőhadnagynak. Épp ezért érdekes pszichológiai dokumentumnak maradnak meg a tragikus házaspár utolsó levelei, melyek a halál árnyékában, az utolsó sortiüz eldördülése előtt íródtak.

A Népszövetség állapítja meg a rifállam és az angol birtokok határait

Megkezdődtek a békétárgyalások Abd-el-Krim és Francia-Spanyolország között

(Páris.) A marokkói frontról két nap óta nem érkeznek újabb jelentések. A jelek szerint a helyzet változatlan, ami az jelentheti, hogy Abd-el-Krim jelenleg nem kezd újabb támadásokat, viszont a francia csapatok sem kísérik meg előrenyomulni megerősített állásaikból a megerősödött felkelő csapatok ellen.

Lehet azonban a pillanatnyi szünetnek az is az oka, hogy a francia-spanyol hadvezetőség újból, s most már egészen komoly formában kezdett békétárgyalásokat a felkelő vezérrel. A Maín jelenteti, hogy az új békefeltételeket francia és spanyol megbízottak átnyújtották Abd-el-Krimnek. E feltételek szerint Abd-el-Krim elismeri a marokkói szultán vallási szuverenitását. Ezzel szemben a francia-spanyol szövetség elismeri a rif-állam közigazgatási függetlenségét, azt is megengedi, hogy rif-állam saját rendőrséget tarthasson, de kiköti, hogy a rendőrtisztviselők franciák legyenek. Ceuta és Melilla hinterlandjakkal való határait pedig a Népszövetség lenne hivatott megállapítani.

Amint látszik, az új békefeltételek lényeges engedményeket biztosítanak a rif-állam számára. Most már a marokkói szultánnak csak a vallási szuverenitását kellene elismernie Abd-el-Krimnek és közigazgatási függetlenségét is biztosítani a szövetségesek a rif-államnak. Ezeket azonban a Maín írja és teljesen ellentétesen azzal, amit a hivatalos francia jelentés mond. A francia hadvezetőség ugyanis hivatalosan cáfolja azt a hírt, Primo de Rivera és a francia megbízottak Tetuanban közölték volna Abd-el-Krim kiküldöttjeivel a spanyol-francia békefeltételeket. A spanyol diktátor csupán általános vonásokban ismertette Abd-el-Krim megbízottai előtt a megegyezés lehetőségét.

A hivatalos cáfolattal ellentétben az angol lapok azt bizonygatják, hogy a marokkói esend a békétárgyalások megkezdésének biztos jele. Erre annál inkább kénytelen Franciaország, mert más afrikai gyarmatokban is erőteljes szabadságmozgalmak indultak meg. Beiruthból érkező jelentések szerint Sarrail tábornok megette az intézkedéseket, hogy a Transjordániába behatoló felkelő druzokot visszaverje. A támadó druz csapatokra egy francia repülőgép bombát dobott le, amelynek következtében tízenyolc felkelő meghalt. Sonaila örállománál a támadókat véres veszteséggel sikerült visszavetniük a francia örállomásoknak.

Párizsból tízennégy önkéntes amerikai repülőgép indult el Marokkóba.

UJSÁG

Kolozsvár város tanácsa halálra ítélte a mezőrendőri bíróságot

A gazdák küldöttségileg tiltakoztak. Veszélyben a határ

Kolozsvár város azok közé a városok közé tartozik, amelyeket az agrártörvény minden vagyonából kiforgatott. Elvesztette felbecsülhetetlen értékét képviselő lombi és tarcsai gazdaságait s talán erdei is idegen kézre kerültek volna, ha a köteleességtudó és lelkiismeretes városi erdőhivatal a legutolsó pillanatban közbe nem lép és bizonyos liberális köröknek tervét keresztül nem huzza. Egy liberális képviselő ugyanis a havasi lakosság szavazatát csak azután kapta meg, miután Kolozsvár erdeit nekik ígérte. Megválasztása után az erdőket kerülve át is akarta játszani, de terve nem sikerült.

Kolozsvár birtokainak szétdarabolása személyi okokra vezethető vissza. Kolozsvár gazdasági ügyeit évek óta egy jogász ember, dr. Bolfa városi tanácsos vezeti. Az ügyosztályban az egyedüli szakértő Fodor gazdasági főintéző volt, aki a gazdasági tanácsos balkezes intézkedéseit nem tudta szó nélkül eltűrni. A gazdasági tanácsos erre megvonta tőle a hatáskört olyképpen, hogy az agrárreform során nem védte Kolozsvár lakosságának érdekeit azzal az érveléssel, amelyet ez a fontos kérdés megérdemelt volna. Kolozsvár birtokait elvették és a gazdasági intézőt hosszabb időre rendelkezési állományba helyezték: a gazdasági tanácsos győzedelmeskedett.

Ez az állapot azonban nem tarthatott örökké. Munkát kellett adni a gazdasági intézőnek s ezért, hogy fizetését ingyen ne huzza, száműzetésbe küldték a mezőrendőri ügyosztály élére. Ennek az ügyosztálynak a gazdák szempontjából nagy jelentősége van. A város határán levő mezőrendőri kihágási ügyekben ítélkezik s ugyiszovalva a város határának ez a törvényszéke. Soha annyi mezőrendőri kihágás nem volt Kolozsváron, mint az utóbbi időben. Mostanában Csáki szalmájának tekintik a gazdák földjeit, terményeiket s nemcsak éjjel, hanem nappal is szekerekkel hordják el a termést. Ezeket a kihágásokat egyedül a mezőrendőri ügyosztály torolhatja meg s csodálatosképpen a gazdasági tanácsos éppen most határozta el, hogy ezt az ügyosztályt megszünteti. A gazdasági intéző megint hatáskör nélkül marad.

A kolozsvári kiscgazdák meglepetéssel vettek elkeseredéssel értesültek a városi tanácsnak erről a szándékáról s miután ez egzisztenciális érdekeiket veszélyezteti, tegnap tiltakozó küldöttséget menesztettek a polgármester elé. A küldöttségben a román és magyar kiscgazdák egyforma számarányban voltak képviselve, hogy a sérelem közössége úgy is kidomborodjék. A kiscgazdák a polgármester előtt rámutattak a mezőrendőri ügyosztály megszüntetésének következményeire, amely valóságos anarchiát fog teremteni. Kérték a polgármestert, hogy a helyett, hogy az ügyosztályt megszüntetné, kéréseit bővítsé ki. Kérték, hogy az ügyosztály vezetésével továbbra is Fodor gazdasági főintézőt bízzák meg, mert eddigi működésével a gazdák bizalmát felhasználták arra is, hogy az állam részére kisajátított, de még fel nem használt Bivalyret legeltetési jogát visszakérjék. Előadták, hogy mintegy 1100 tejlő tehénük van, melyet legező hiányában kénytelenek istállóban tartani.

A polgármester válaszában megígérte, hogy a kiscgazdák kérését kedvezően fogja elintézni.

— Jasiban helyreállott a rend, de Ploestiben újra tüntettek az antiszemita diákok. Bukarestből jelentik: A jasi-i diákszavargások megszűntek. A kereskedők tegnap délután újból megnyitották üzleteiket, miután a hatóságok garantálták a rend fenntartását, sőt a kereskedelmi és iparkamara is akciót indított a károsult kereskedők kártalanítása érdekében. Mota és Sarbu diákegyeségeket a jasi-i törvényszéken tegnap délelőtt kihallgatták. Ugy látszik azonban a tüntetések színtere csak áthelyeződött, mert tegnap este Ploestiben tüntetett újra egy tüntető csoport. A súlyos sérülésekkel végződő tüntetéseknek a rendőrség erőyes közbelépése vetett véget. A tüntetők vezérét, Petru ügyvédjelöltet tegnap este letartóztatták.

Borzalmas tüzvész pusztított el egy regati várost

— Az Ujság bukaresti tudósítójától —

(Bukarest.) Tighina városban tegnap este borzalmas tűz ütött ki. A tüzvész egy raktárból indult ki, és miután vízhiány miatt az oltási munkálatok rendkívül nehezen haladtak előre, — a tűz segítségére siető szélviharban átharapózott a szomszédos házakra is. A város csekélyszámu tűzoltósága tehetetlenül állott a borzalmas tüzvésszel szemben, mely egyre nagyobb méreteket öltve egy egész városnegyedet — huszonhárom házat teljesen elpusztított, hasonló sorssal fe-

nyegelve a szomszédos negyedekeket is. Kisenéből és a szomszédos községekből siettek a tűzoltók segítségére, vasúton szállítottak motorfészkendőket a tüzvész helyszínére, amelyek, azután lehetővé tették a lokalizálási munkálatok megkezdését. A mentési munkálatok folyamán többen megsebesültek, — egy kereskedőt megleptek a lángok és a szerencsétlen szénné égett. Azt hiszik, hogy a tüzvéssnek még számos áldozata van.

— **Gazdakongresszus Aradon.** Aradi tudósítónk jelenti: Tegnap este érkezett Aradra báró Jósika Gábor, az Erdélyi Gazdasági Egylet elnöke, Török Bálint dr., az egylet főtitkára, több előadó — köztük Bárdos Péter is — és számos érdeklődő gazda. A vendégek reggel kilenc órakor előértekezletet tartanak a Mezőgazdák helyiségében, délelőtt kongresszus lesz a Kulturpalotában, amelynek tárgysorozatát az „Ujság” már közölte. Délután ismét a Mezőgazdák helyiségében tartanak értekezletet a kongresszus tagjai, amelyen a növénynevelés kérdéséről fognak tárgyalni. A kongresszus, amely nagyban növeli Arad idegenforgalmát, igen nagyszabásúnak ígérkezik s azon a Bánságnak gazdatársadalmára is nagy számmal lesz Bánságnak gazdatársadalmi is nagyszámmal lesz.

— **Nagyszalonta város lesz.** Nagyváradai tudósítónk jelenti: Nagyszalontán erőteljes akció indult meg abban az irányban, hogy az erősen fejlődő nagyközségnek várossá való emelését kieszközöljék. Az akció előkészítői a kormánynál már meg is tették az előzetes lépéseket és a belügyi kormány nem idegenkedik a terv keresztülvitelétől. A községi választások lebonyolítása után a tervet szerint küldöttség fog a kormány elé járulni, amely egy memorandumot nyújt át. A memorandum kifejti, hogy Nagyszalontát, — amelynek tízenhatezer lakosa van — kedvező fekvése, az utóbbi időben felmutatott nagyarányú fejlődése, virágzó kereskedelme és ipara városi prédesztinálja. A nagyszalontaiak erősen remélik, hogy a kormány meg fogja hallgatni kérésüket és ezennel Nagyszalonta valóban nevezetes „város” lesz.

— **Jugoszláv újságírók romániai körútja.** Bukarestből jelentik: Varcovánál a tegnap tízenegy jugoszláv újságíró érkezett az országba, Flondor belgrádi román meghatalmazott miniszter társaságában. Az újságírók tanulmányuton fogják végigutazni az egész országot s valószínűleg Kolozsvárra is eljönnek.

— **Hegedűs Gyula Nagyváradon játszik.** Nagyváradai tudósítónk jelenti: Hegedűs Gyula, a budapesti Vigaszínház tagja kedden délután érkezett Nagyváradra, ahol néhány estén át fog játszani és azután Kolozsvárra megy. A nagy művész, aki ezelőtt tízenhat évvel járt Nagyváradon, elismeréssel nyilatkozott a nagyváradai publikumról. Elmondotta, hogy élénk figyelemmel kíséri az erdélyi színházi és irodalmi életet és nagy öröme, hogy most, hosszabb idő után ismét alkalma van Erdélyben hosszabb időt tölteni.

— **Mégis megtartják a nemzetközi tenniszversenyt.** Nagyváradai tudósítónk jelenti: Megirta már az Ujság, hogy a NAC nemzetközi tenniszversenye elé váratlan akadály gördült azáltal, hogy a bukaresti központi tennisz szakosztály a verseny beutó jövedelme ötven százalékának beszolgáltatását kívánta. A NAC elnöke azonnal felterjesztéssel állt a határozat ellen s ez a lépés eredményre is vezetett. Tegnap érkezett meg a központ újabb leírata Nagyváradra, amely teljes mértékben méltányolja a NAC elnökének érveit és így a tenniszverseny augusztus 19—24-én lebonyolításra kerül. Bukarestből részt vesz Sangaali, Magyarországból, Keurling, Kelemen, Gönczi, Jugoszláviából Balázs és Bécsből Winterstein, azonkívül a kolozsvári, szatmári, máramaroszi versenyzők s így a verseny sikerülte már előre biztosítva van.

— **A hitelezők csődöt kértek a megszokott kolozsvári kereskedő ellen.** Pár nappal ezelőtt az „Ujság” megírta, hogy Kiss Endre kolozsvári kereskedő a „Reclama” textiláruház tulajdonosa adósságainak hátrahagyásával családjával együtt Kolozsvárról angolosan eltávozott. A kolozsvári ügyészséghez napoként érkeznek a feljelentések a megszokott kereskedő ellen. Az ügyészség elfogadási parancsot adott ki ellene, kérdés azonban, hogy lesz-e ennek valami eredménye. Függetlenül a bünygi eljárástól, a megszokott kereskedő hitelezői polgári úton is megkísérlik követeléseiknek megmentését. A hitelezők egyrésze Farkas Jenő dr. kolozsvári ügyvédet bízta meg azzal, hogy Kis ellen a csödkérelést a kolozsvári törvényszéknél beadja. Farkas ügyvéd a tegnapi nap be is nyújtotta a csödkérelést. A törvényszék a csödnitási idejéről ma fog határozni.

— **Gvadányi József születésnapjának kétszáz éves jubileuma.** Miskolcra jelenti: A magyarországi egyesített Borsod és Gömör vármegyék augusztus hó 20-án nagy pompával készülnek megünnepelni a „Peleskei nótárius” írójának, Gvadányi József születésének kétszáz éves évfordulóját. Szobrának felállítására is mozgalom indult meg.

— **A temesvári rendőrprefektus engedélyezte a rendőrségi gyűjtést.** Temesvári tudósítónk jelenti: Temesvár rendőrprefektusa, dr. Liuba Valér, megszakítva külföldi nyaralását, visszaérkezett Temesvárra és az „Ujság” munkatársa előtt nyilatkozott a legutóbbi, a rendőrségen lefolytatott vizsgálatról, amiről már hírt adtunk. A rendőrprefektus kijelentette, hogy egy miniszteri rendelet értelmében ő engedélyezte a gyűjtéseket a rendőrség segélyalapja javára, amelyből a rendőrségi tisztviselők alkalomadtán segélyt kaphatnak. A gyűjtés gyűjtőiveken történt, amelyeket a bankok, kereskedők minden kényszer nélkül irtak alá. A gyűjtött pénzt ő a rendőrség kasszájába helyezte el, ahol azt a bizottság hiánytalanul meg is találta. Legfeljebb arról lehet szó, hogy egyesek a maguk felelősségére is gyűjtöttek s az összeggel nem számoltak el. Ezek mindenestre megérdemlik a legszigorubb büntetést.

— **Akik a megszüntetett vonattal akartak utazni.** Temesvári tudósítónk jelenti: Kellemetlen meglepetésben volt ma reggel részük azoknak a temesváriaknak, akik a hat óra tíz perces vonattal Aradra szándékoztak utazni. Megváltották a jegyet, a portás kiányította az ajtókat, csak éppen a vonat nem állott elő. Az utasok kérdőzködéseire azután a forgalmi iroda azt a felvilágosítást adta, hogy Pop Octavian aradi CFR. igazgató kedden minden értesítés nélkül törölte ezt a vonatpárt a menetrendből. A temesváriakat nagyon kellemetlenül érinti ennek a vonatnak elvesztése éppen most a mintavásár idején, amikor annyi kereskedőnek volna Aradon fontos elintézni valója.

— **A dregánvölgyi kirándulásra csütörtök délután 5-ig részvevők jelentkezhetnek a pénzügyi palotában.**

— **Két és félmillió dolláros panama.** Newyorkból jelentik: Amerika gazdasági köreit egy régi, de csak most felfedezett nagy panama foglalkoztatja, amelybe több elsőkelő közgazdasági vezető ember van belekeverve. Még az Egyesült Államoknak a háborúba való beavatkozásakor történt, hogy az American Metal Compagny egész vagyonát lefoglalták azon a címen, hogy a cég német vezetés alatt áll. Mintegy hét és félmillió dollárért értékesítették a társaság értékeit s az összeget egy svájci cégnek adták át, amely állítólag igazolta, hogy ő a vállalat tulajdonképpeni tulajdonosa. Már akkor suttogtak arról, hogy az eladás körül szabálytalanságok történtek, most aztán újból előkerült az ügy s a lefolytatott vizsgálat igazolta a sejtéseket. Kiderült, hogy az eladásokat közvetítő gondnok az összeg nagy részét magának tartotta meg s azonkívül más, — egyéb vesztegetési ügyekből is ismert — személyiségek is súlyos százezeket kaptak. A nyomozást a kapott adatok alapján kiterjesztették Svájcra és Németországra is. Sok letartóztatás történt.

— **A takarékos háziasszony régebbi meggyőződött arról, hogy egyetlen más kávépótlék sem közelíti meg ízben és fűszerességben, tartalomban és kiadóságban a „valódi Frankot”. Azért mást nem is használ, csak a valódi Frank-kávé és pedig a kávéőrölő védjeggyel. Az aradi mintavásáron is állandóan kóstolgatják és dicsérik a zamatos kávé a cég izléses pavilonjában.**

BOKO

mosószappant használjon. Összetételénél fogva csodálatosan tisztít. Illatos voltánál fogva mosdószappannak is használható. Kapható 40 dekagramm db.-ban 19 lejért, angro ára 15.50. Cluj, Str. Chinez 2. [Óvár, Kinizsi-utca 2.] TELEFON INTERURBAN 842. SZÁM.

— **Merényletet terveztek Masaryk ellen.** Prágából jelentik: Tegnap a prágai rendőrség letartóztatta Hauser kommunisztavezért és Stastni újságíró, azzal a váddal, hogy a Masaryk elnök elleni merényletet készítettek elő. A letartóztatás hatalmas szenzációt keltett az egész országban. A rendőrség jelentése szerint a merényletet ezelőtt három évvel tervezték a moszkvai internacionálé utasításai szerint, de akkor nem hajtották végre, mert az összeesküvőknek a döntő pillanatban nem volt meg a bátorságuk a tett elkövetésére. A merénylet célja forradalom kiprovokálása lett volna a kommunista párt ellen emelt represszáliák következményeként.

— **Bestiális támadás egy tizenegy éves leányka ellen.** Temesvári tudósítónk jelenti: Prokop Lőrinc, a temesvári járványkórház alkalmazottja már több éve együtt élt egy Moticu Magda nevű asszonnyal, akinek egy régebbi viszonyából származó tizenegy éves Katica nevű leánya volt. A mostohaapa nagyon barátságos volt a kis lányhoz, sőt az utóbbi hetekben annyit foglalkozott vele, hogy ez az anyának is feltűnt s ezért a házastársak között napirenden voltak a civakodások. Hétfő délután az asszony nem volt otthon, Prokop pedig a kórház melletti kukoricásnál találkozott az ott játszó leánnyal, akinek szerelmi ajánlatokat tett. Katica nem volt hajlandó eleget tenni mostohaapja különös kérésének, mire az felkapta és behurcolta a kukoricásba. A közelben dolgozó emberek figyelmesek lettek a kis lány kiabálására és csakhamar kiszabadították a vergődő gyermeket bestiális támadója kezei közül. Prokopot a rendőrség letartóztatta, mostohalányát pedig beszállították a kórházba, mivel a térdein sérüléseket szenvedett.

— **A yorki herceg szociális kísérletei gyermekekkel.** Londonból jelentik: A yorki herceg romney-i kastélyában érdekes szociális kísérletet kezd, amelyet azután minden évben megismételni szándékozik. A herceg 400 gyermeket lát négy hétre vendégül, kétszáz középiskolai tanulót és kétszáz gyári munkásgyermekeket. Az érdekes kísérletnek az a célja, hogy a különböző néposztályok gyermekei megismerjék egymást s ez a megismerés azután hozzájáruljon a társadalmi ellentétek érzésének csökkentéséhez.

— **Rablók agyonlőtték és kifosztották két kereskedőt.** Konstancából jelentik: Agop Magiarian és Ogasion konstancai kereskedők Cobadinba utaztak, ahol nagyobb marhavásárlást bonyolítottak le. Azután Mamot Juseif fuvaros kocsiján tovább indultak Medjidje felé. Enigea község határában három bolgár katonai egyenruhába öltözött rabló támadta meg a kereskedőket és pénzt követeltek tőlük. A megtámadottak ellenállottak, amire a rablók agyonlőtték Magiariant és társát s azután teljesen kifosztották őket. A kocsis már előbb elmenekült, a rablók pedig — elvégezve munkájukat — eltávoztak, a kocsit ott hagyva az uton. Mamot később előbujt és a kocsiját megtalálva, Medjidjebe hajtott, ahol a kettős gyilkosságról jelentést tett a hatóságoknak.

— **Autószerencsétlenség a regátban.** Bukarestből jelentik: Prahova megye prefektusi titkára, Cutzescu és neje, tegnap délután a Valeni de Munteni uton autómobil-szerencsétlenség áldozatai lettek. Mindkettőjüket súlyosan sérülve szállították be a prahovai kórházba.

Több milliós sikkasztás egy nap alatt a máramarosszigeti adóhivatalban és unghitestii állomáson

Letartóztatták az adóhivatal főpénztárosát, főellenőrét és az állomásfőnököt

— Az Ujság tudósítójától. —

(Máramarossziget.) Alig két hete, hogy Bukarestben a pénzügyminisztériumban egymásután két hatalmas sikkasztást fedeztek föl. Az ifjú *Damboviceanu* a jelzáloglevelek körül követett el bűnös könnyelműségeket és alig sikerült másodszor is elfogni az előkelő összeállításokkal rendelkező elegáns bűnöst, már is új panamát fedeztek föl a pénzügyminisztériumban: több előkelő főhivatalnok szabályszerűen szedgette fel hosszabb idő óta a régóta elhunyt nyugdíjasok pénzét. A bukaresti példák most újabb követésre találtak. Ugy látszik, hogy a közhivatali visszaélések veszedelmes járvánnyá fajultak. Jelentéseink szerint a tegnapi napon egyszerre két hatalmas sikkasztásról rántották le a leplet. Az egyik a máramarosszigeti adóhivatali pénztárban, a másik az okiráltságban tekvő unghitestii állomási pénztárban történt és mindkét helyen több millióval károsították meg a lelkiismeretlen hivatalnokok az államot.

A máramarosszigeti adópénztár felülvizsgálására pár nappal ezelőtt váratlanul egy bukaresti vezérfelügyelő érkezett. Értesülésünk szerint a sürgős rovincsolás megejtésére egy

névtelen feljelentés nyújtott alapot, amely szerint *Stehoni Aurel* főpénztáros hivatalos pénzzel üzleteket köt, értékeket szerez s különben is rendkívül költséges életmódot folytat. A feljelentésre nyomban kiszállt *Constantin Lascu* bukaresti vezérfelügyelő s a tegnap délelőtt folyamán felülvizsgálta a pénztárt. A váratlan rovincsolás aztán meglepő eredményeket hozott. Kiderült, hogy a pénztári hiány több millióra rug, amelyet *Stehoni Aurel* egyáltalában nem tud elszámolni. A vizsgálat azt is megállapította, hogy a sikkasztás *Giban Lajos* főellenőr tudtával, vagy legalább is hivatali hanyagsága miatt történt. A főpénztárost, valamint *Giban* főellenőrt *Grad Demeter* vizsgálóbíró azonnal letartóztatta. A rendőrségi nyomozás azonban még mindig folyik s a napokban több új letartóztatás is várható.

A másik, ugyancsak több milliós sikkasztást Unghitestii állomás főnöke követte el — jelentés szerint — hamisított lisztszállítási fuvarlevelekkel. Az állomásfőnököt még idejében sikerült letartóztatni, bűntársa azonban, egy *Gabovici Molnár* nevű egyén külföldre szökött.

— **A világ legnagyobb repülőgépe átrepült Budapestre.** Budapestre jelentik: Tegnap délelőtt folyamán Dessauból megérkezett Budapestre a világ legnagyobb repülőgépe. A hatalmas légi palota benzinkészletét ujtotta meg a magyar fővárosban s aztán azonnal továbbrepült Angorába. Az utat Dessauból Angoráig tizenhárom óra alatt tette meg. A repülőgépmonstrumnak két hajója és két pilótája van. Külön kormányosházikó van a két hajó között, melyeket tolfolyosók kötnek egymással össze. Bent a hajóban hálótermek, szalon és étterem is van s fel van szerelve a modern technika minden vívmányával. A gépet a török kormány vette meg s vele állandó légijáratot létesítenek Angora—Teherán—Berlin—Párizs között.

— **Nagyváradnak ötszáz millió lej kölcsönt ajánlanak fel.** Nagyvárad tudósítónk jelenti: Tegnap reggel a nagyvárad lapokban megjelent egy közlemény, amely azt adja hírül, hogy egy amerikai pénzeszoport ötszáz millió lej kölcsönt ajánlott fel a városnak. Az Ujság munkatársa ebben az ügyben felkereste Nagyvárad polgármesterét, aki azonban nem volt hajlandó nyilatkozatot tenni. A pénzügyi tanácsos is teljesen elzárkózott minden felvilágosítás elől. A város polgársága ezek után rendkívüli érdeklődéssel tekint a mai tanácsülés elé, amely ebben a kérdésről is tárgyalni fog.

* **Őn szép lesz,** ha a csodás hatású Földes Margit krémet használja. Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes Margit kréme. Zsiratlan, ártalmatlan, rögtön szépít a világhírű Földes Margit kréme.

— **Letartóztatások a csempészett cigaretta miatt.** Nagyvárad tudósítónk jelenti: A nagyvárad sziguranca hétfő este nagy razziaát rendezett a kávéházakban, amely alkalommal külföldi cigarettakészletek után kutattak. Tudomására jutott ugyanis a sziguranca, hogy az utóbbi időben nagymennyiségű csempészett cigaretta jött át a határon és ezeket főleg a kávéházi pincérek útján helyezik el. A razzia eredményeképpen számos pincért letartóztattak és ezeken kívül egy vámtisztet is, aki abban a gyanuban áll, hogy a kezére játszott a csempészeknek. A kihallgatások tartanak, a gyanúsítottakat nemcsak jövődéki kihágás, hanem csempészés címen is porbe fogják vonni.

— **Nem sikerült átúszni a La-Manche-csatornát.** Párizsból jelentik: Sione M. francia nőuszóhajnok megkísérelte a La-Manche-csatorna átúszását. Tegnap reggel nyolc óra tizperckor indult neki az utnak, esti kilenc óra negyven perckor azonban kénytelen volt feladni tervét. Alig két mértföld választotta el az angol partoktól.

— **Consum-kenyér izletes, tiszta, egészséges.** Főlerakat: Strada Regina Maria 11.

* **Értesitem a nagyérdemű közönséget,** hogy üzletemet Wesselényi-utca 3. szám alul Fötér 18 sz. alá helyeztem át. Ioan Rat órák és ékszerész.

* **Dr. Biró gyógyszerész átköltözött a Piata Unirii 6 szám alól a Piata Unirii 4. szám alá (Mátyás kir. tér 4. sz.)**

ÜZLETÁTHELYEZÉS

JANKY SZÜCS ÚJ ÜZLETHELYISÉGE CAL. REG. FERD. (WESSELENYI-U.) 17. SZŐRMÉK, BUNDÁK. LEGOLCSÓBBAN BESZEREZHEŐK.

100 LEJÉRT 1.500.000 LEJES KIS URADALOM

Utolsó alkalom, hogy a kis Schuller leány példájára, aki megnyerte a Sirocco-féle milliós villát, nem is 200, hanem 100 lejért anyagilag örökre boldoggá lehessünk.

Az új és végleges határnap bár folyó év október 5, de a közönség készségétől függ, hogy előbb is megtartsuk. Ne habozzunk, a végzetét senki sem kerülheti el, siessünk és azonnal vegyük meg a sorsjegyet. Főbizományos a Közhasznú Takarékpénztár Cluj, Cal. Victoriei 3., ahol 103 lej és 50 bani előzetes beküldése ellenében postai rendelések is eszközölhetnek.

Ráadásul 200 pénznyeremény!

SPORT.

Országos bajnoki és nemzetközi uszóversenyek Kolozsvárt

Nagy napjai lesznek Románia uszósportjának szombat és vasárnap. Ekkor dőlnek el Románia szenior uszóbajnokságai és ugyanekkor rendezik a KAC és Haggibor közösen nemzetközi uszóversenyét. Szombaton délután 8 órakor a strand-fürdő medencéjében rendezik a kerület uszószerkesztője a szenior bajnokságokat, vasárnap délelőtt 10 órakor pedig ugyanott tartják a nemzetközi verseny számait. Ugy a bajnoki számokban, mint a nemzetközi versenyen az ország minden valamirevaló uszója starthoz áll, a nemzetközi versenyen pedig ezeken kívül több jeles külföldi uszó, akiknek startját már is nagy érdeklődéssel várja Kolozsvárnak az uszó sport iránt nagy szeretettel és megértéssel viseltető közönsége.

Aradon lesz az országos futballbajnokság döntője. Az országos futballbajnokság döntő mérkőzését a bukaresti központi futballszakszerkesztő határozata értelmében Aradon tartják meg a jövő vasárnap, folyó hó 9-én. A döntő a temesvári Kinizsi és a petrozsényi UCASP közt fog lefolyni és egyike lesz a közelmúlt évek legérdekesebb mérkőzéseinek, mert ily két erős csapat a bajnokság döntőjében rég nem találkozott. Mindkét csapat erősen készül a küzdelemre, sőt a Kinizsi még közönséget is visz magával, ugyanis a temesvári „Aréna” című sportlap különvonatot indít a döntő mérkőzés napján Temesvárról Aradra, hogy mindenkinek alkalma legyen a mérkőzés kényelmes megfigyelésére.

A KAC nemzetközi tenniszversenye. A KAC f. hó 13., 14., 15. és 16-án rendezendő nemzetközi tenniszversenyének nevezési zárata csak a jövő hét elején lesz, azonban már az eddigi levelezésekből megállapítható, hogy a verseny az idei év legsikerültebb tenniszversenye lesz. A már nagyszámúvá növekedett és tekintélyes játékerőt képviselő kolozsvári gárdán kívül úgy a hazai, mint a külföldi tenniszszerek hatalmas táborra fog városunkba érkezni, hogy megmérkőzzék Kolozsvár bajnokságáért, a „Hölgyek díja”-ért és a többi versenyek győzelméért.

A külföldi versenyzők közül biztos indulók Budapestről a MAC és a Budai TE versenyzői, akik közül néhányan előbb az Aradon döntésre kerülő Arad-Budapest városközi mérkőzésen vesznek részt.

Jugoszláviából biztos induló Balás Iván, Jugoszlávia bajnoka és esetleg még néhány vajdasági játékos. Levelezésben áll ezenkívül a rendező egyesület Ausztria és Csehszlovákia több játékosával és minden remény meg van arra nézve, hogy ezen országok képviselői is megjelenjenek a versenyen.

A belföldi versenyzők közül Kolozsvárt először indulnak Bukarest képviselői, úgy hogy alkalmunk lesz Románia legelső klasszisú játékosainak mérkőzésében gyönyörködni, mert rajtuk kívül a többi városok számottevő játékosai is mind megjelennek. Teljes gárdával vonul fel az aradi Hellas és az AKE, előbbi dr. Lupp Györggyel, Dörnerrel, valamint kiváló hölgyjátékosával az élén. Itt lesznek továbbá Lugos, Temesvár, Nagyvárad, Brassó, Abrudbánya és Szatmár képviselői, végül a kerületi bajnokság küzdelmeiről és a tavalyi KAC versenyről is jól ismert képviselői Marosvásárhelynek.

Az előjelekből ítélve mintegy 100 idegen versenyző érkezést várható, ami egymagában is biztosítja a páratlan sikert.

Uzóverseny Bukarestben. A főváros hátramaradt uszósportját újabban erősen igyekeznek fellendíteni. Majd minden vasárnap rendeznek Bukarestben uszóversenyeket. A legutóbb megtartott verseny eredményei a következők:

50 m. gyorsuszás, ifjúsági: I. kategória: 1. Blum Marcel 48.2 mp. II. kategória: 1. Teodor Georgescu 44.3 mp. III. kategória: 1. Jon Giovanidi 42.8 mp.

50 m. gyorsuszás II. o.: 1. Teodor Dimitrescu 41.3 mp. 2. Tocşa Mih.

400 m. melluszás: 1. Mircea Kohler 7 p. 56.9 mp. 2. Friedrich Friedmann. 3. Jan Draguliu, 8 hosszal nyerve, 5 hosszal harmadik. Jó idő.

50 m. gyorsuszás: 1. Harry Perlmann 35 egy tized mp. 2. Jean Desideriu.

Több magyar uszórekordot megsemmisítettek, mert kitűnt, hogy a Császár-fürdő uszómedencéjét bizonyos átalakítások alkalmával akaratlanul is megrövidítették. A megsemmisítendő rekordok közt szerepel Bárány István fenomenális 100 méteres gyorsuszó rekordja és Bitskey Aladár két hátuszó rekordja. A magyar uszók közt nagy az elkeseredés az uszószövetség ellen, hogy miért nem mérték fel azonnal az átalakítás után az uszódát, mikor a szabályok különben is minden verseny távjának előzetes felmérését írják elő.

Osborn angol rekordot javított a magasugrásban Greenockban. Új rekordja 197½ cm. amellyel Baker 195½ cm.-es rekordját szárnyalta túl. Ugyanekkor Ewans 100 yardot 10 mp. alatt futott.

KÖZGAZDASÁG

Hatszáz lej a buza

A buza harmincezer lej vármilletéke megtette a maga hatását. A buzaárak esése, amely eleinte lassu bizonytalansággal indult meg, most mindinkább fokozódik. Hat héttel ezelőtt 100—110 ezer lejes áron történtek kötések vagontelekben, ma pedig oly híreket kapunk, hogy a Bácskában a megszorult gazdák 600 lejes áron kínálják az új buza mázsáját. Ez az abnormálisan alacsony ár nem valami vigasztaló jelenség, mert mindenki tisztában van azzal, hogy a gazdák, ha pénzhez jutnak, megmaradt gabonakészleteiket mindaddig vissza fogják tartani, amíg egy újabb buzaár esése az árakat oly magasra nem emeli, hogy szenvedett veszteségeikért kárpótolhatják magukat.

Az új buza árának rohamos zuhanása azonban nemcsak a termelőknek okoz fölbecsülhetetlen károkat, hanem a gabonakereskedőkre nézve is tekintélyes veszteségeket jelent. Aratás előtt pár héttel százezer lejen felül állott az új buza a több kereskedő vásárolt jelentékeny mennyiségeket ilyen árak mellett. Mivel vásárlásaikat leelőlegezték, kénytelenek most az árut átvenni, hogy harmincszázalékos veszteséggel adjanak túl rajta, hiszen az átvétel késedelme esetén a buzaárak kilátásban levő további esése következtében veszteségeik csak fokozódnának.

A kolozsvári malmoknak és lisztkereskedőknek még tekintélyes készleteik vannak a régi áruból, melynek értékesítését a napokban a városi tanácshoz érkezett árszabályozó rendelet lehetlenné teszi. A rendelet életbeléptetése másrészt abba a nehézségbe ütközik, hogy az új buza az aratást megelőző esős időjárás következtében nem őrölhető, úgy, hogy még szükség van a drágább óbuzára. A kolozsvári malmok új buzáat még mindig nem vásárolnak, bár a piacon 800—850 lej az új buza mázsája a termelőknél, azaz majdnem tizenöt százalékkal esett az elmúlt hét óta. A bánáti malmok ezzel szemben bármily mennyiségben ajánlanak új őrlésű lisztet 25—25—50-es beosztásban 12.60 lejért per kgr. ab Kolozsvár azonnali szállításra. Kereslet azonban sem lisztben, sem búzában nem mutatkozik.

A buzaexport megindulása egyelőre teljesen kilátástalan. A világpiaci árak ma körülbelül százezer lejnek felel meg. Ezzel szemben a román buza, a jelenlegi átlagos 85 ezer lejes áron, 30 ezer lej kiviteli illetékkel és fuvardíjjal megterhelve nem számíthat fölvevő piacra. Annak az el-

érésére, hogy a világpiacon számba jöhesse a buza, a malmok szerint 60—65 ezer lejes áron kell az új búzáknak stabilizálnia.

A tengeri esése már lassabb. A múlt héten 640 lejes áron kínáltak árut, ma pedig 570—580 lejes áron történnek árajánlatok. Vevő azonban nem jelentkezik, mivel a tengeri-árakat még most is magasnak tartják és további árcsökkenésre számítanak. Rendes körülmények között a buza és a tengeri ára között 30—40 százalékos különbség állott fenn, míg ez a különbség jelenleg husz-huszonöt százalék. Ennyiben indokoltak a tengeri áresésére történő kalkulációk.

A mai tőzsde

Zürichben a lej 270, Párisban 1115.

Kolozsvári devizapiac délelőtt tartózkodóan indult, délfelé kissé élénkebb kereslettel, tartott árfolyamokkal. Délután annyira megszilárdult a piac, hogy az áru teljesen eltűnt a piacról, épp azért alábbi áraink csak pénzre vonatkoznak. Tegnap délután hat óráig a következő jegyzések történtek:

Zürich 87.55, London 940, Newyork 198—, Páris 9.20, Miláno 7.08 Prága 5.74, Budapest 365—358, Bécs 27.20.

Bukaresti zárlat aug. 5-én. Deviza: Páris 9.10, Berlin —, London 933, Newyork 192—, Italia 703, Svájc 37.80, Bécs 27.20, Prága 5.70. Valuta: Napoleon 740, márka 46, léva 1.38, török font 106, angol font 930, francia frank 990, sv. frank 37—, olasz lira 730, drachma 320, dinár 350, dollár 192—, lengyel marka 37—, osztr. kor. 28—, magyar kor. 27—, cseh korona 5.90.

Zürichi zárlat aug. 5-én. Berlin 122½, Amsterdam 207—, Newyork 515—, London 250150, Páris 2425—, Miláno 1875—, Prága 152750, Budapest 7250, Belgrád 93250, Bukarest 270—, Varsó 9650, Bécs 7247.

Ősszel rendezik a kormány a külföldi államadósságokat. Pénzügyi körökben egyre komolyabban tartja magát az a hír, hogy a kormány az ősz folyamán megkezdheti a külföldi államadósságok végleges rendezését. Híreink szerint Bratianu Vintila hazaérkezése után a kormány jegyzéket intéz az angol kormányhoz, amelyben megteszi a propositióit az Angliával szemben fennálló államadósságokra vonatkozólag.

Bukarestben életbe lépett az új kenyérrekszám. A fővárosban szerdán már életbe lépett az új kenyérrekszám, mely szerint a kenyérárak a következők: a barnakenyér kilója 10 lej, a főzőlisztből készült kenyér 12 lej, a regálban szokásos 70 dekás fehér kenyér ára 12 lej.

Módosították az aranyvaluták hivatalos átszámítási kulcsát. A vasuti vezérigazgatóság körrendeletet bocsátott ki, melynek értelmében az aranyfrankban, svájci frankban, vagy lengyel zlotyban fizetendő illetékek leire való átszámítási kulcsa augusztus elseji hatállyal 1:40 arányban veendő számításba. Az osztrák shilling az átszámítások alkalmával 30 lejjel, száz magyar papirkorona pedig 30 banival veendő egyenértékűnek.

Újabb határidő a lira-tartozások bejelentésére. A külföldi magántartozásokat rendező hivatal felhívja az érdekelteket, hogy az 1918 november előtti évekből olaszországi hitelezőkkel szemben fennálló tartozásaikat augusztus huszonötödikéig jelentsek be, amennyiben ezt eddig meg nem tették volna.

Gőzfestőde! ÁRVAY ANTAL Gőzfestőde!
Gőzre berendezett festődéje (TIMISOARA Str. D. Vascu-
rescu (Bem-utca) 20, kifogástalanul
fest selymet, gyapjút és pamutfonalul, egyszintén fehérít

60 LEJ HAVONTA

az olvasási díj

Király János kölcsönkönyvtárában,
mely a legújabb regényekkel kiegészítve
megint megnyit.

TENNIS

NADRAG, LÜSTER SACCO,
VÁSZON RUHÁK

NEUMANN M.
CÉGNÉL CLUJ, PIATA UNIRII 14.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések árai: Minden szó 4 lej. Vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állás-keresők részére minden szó 3 lej. Vastagabb betűvel 6 lej. Jelíges leveleket harminc napig őrizünk meg.

AZ „UJSÁG”-RA

előfizetni, hirdetéseket és apróhirdetéseket feladni a következő helyeken lehet:

CLUJ-KOLOZSVÁR: Kiadóhivatal Deák Ferenc-utca 35. Gombos-féle papírzület, Str. Regina Maria 12. Friedmann könyvkereskedő, Főter.

NAGYVÁRAD: „Ardeal” ügynökség, Uri-utca. **SZATMÁR:** Szamos hírlapiroda: Dácia-szálló udvarán.

MAROSVÁSÁRHELY: Csörgő Tamás és Társa, Főutca 35.

ARAD: Vértess Imre szerkesztőségi és kiadóhivatali vezető. Lapelárusító: Lóbl hírlapiroda.

TEMESVÁR: Páll György szerkesztőségi és kiadó vezető. A. B. C. hírlapiroda.

BRASSÓ: Elekcs hírlapiroda, Kapu-utca 32. sz.

SEPSISZENTGYÖRGY: Feder papírkereskedés.

LEVELEZÉS

Mario, vegye át levelét a kiadóban.

„Igazgató”. Levelét későn vettem, kérem újabb értesítést. „Szép lélek.”

„Bankos” jelígre levél van a kiadóban.

ALKALMAZÁS

Tanulót fizetéssel felvesz Weisz Kálmán férfinak, Unió-utca 2. 1013

Házvezetőnő Kolozsvár közelében levő gazdasághoz kerestetik. Ajánlatokat „Megbízható” jelígre a kiadóhivatalba továbbít.

Tisztességes leányt, ki lakásom takarítását, esetleg főzést is vállalja, lakás, teljes elláttal és némi fizetéssel alkalmaznák. Délután szabad. Értekezni délután félháromtól félnyolcig. Cim a kiadóban.

Vegyivásalónőt azonnali belépésre felvesz az Unió gőzmosó. 1017

ÁLLÁST KERES

Pénztárkezelőnői állást keres több évi gyakorlattal bíró fiatal nő. Megkeresések „Megbízható” jelígre Friedmann könyvkereskedésébe kérek.

LAKÁS

Kiadó lakások

1 szoba-konyha lelépés nélkül:

Erzsébet-utí villában, Györgyfalvi-uton, Monostori-uton, Pap-utcában.

2 szoba, konyha lakások a Főtéren, lelépés nélkül.

3 szoba, konyha, fűdőszoza,

belvárosban, villanegyedben utcai üres szoba, parkettes előszobával, lelépés nélkül.

Eladó házak részlete:

7 szobás telek a Boldog-utcában. 2 szoba, konyha telek a Mikó-utcában.

Ha átadó a lakása vagy szobája, jelentse be, személyesen és díjtalanul közvetíti a

BIROUL AMERICAN, Deák Ferenc-utca 7. szám.

Tisztviselőnő butorozott szobát kaphat. Cim Friedmann könyvkereskedésben.

Szoba-konyha lakást keresek szeptember elsejére, magas házbérrel. Cimeket a kiadóra „Szeptember” cimre. 1011

Szoba-konyha lakást keresek a belvárosban. Ajánlatokat „Nagyon sürgős” jelígre a kiadóhivatalba kérek.

Idősebb urinő lakótársat elvállal. Ajánlatok „Csendes” jelígre a kiadóra. 1015

Különbejáratu nagy szoba és konyha azonnali butorral együtt kiadó. Cim: „2000” jelígre a kiadóban.

Szovata fürdőn, központban fekvő Parc villában két tiszta szoba négy ággyal, butorral, augusztus 15-től penzió nélkül, napi 280 lejért kiadó. Cim: özv. Benedekné Szovata, Parc-villa. 1014

ADÁS-VÉTEL

Langfelder 14 cöllos gatter eladó. Str. Ilie Macelar 20. sz. 1012

Tűzfahulladék kapható 65 lejért mázsánként, bázhoz szállítva. Transylvánia butorgyárnál, Brétfü. Telefonszám 589.

Ha Ön
művészi

Blondel

és más kereteket óhajt venni, okvetlen keresse fel

SOMLYAI MIHÁLY

keretkészítő és aranyozó műhelyét Kolozsvárt, Str. Iuliu Maniu 7. szám alatt.

Üveg áruháza

Kossuth Lajos-utca 4. sz.

VEGYES

Megnyílt az új pedicur tyukszemvágó szalon. Kíváncsi házhöz is megyek. Késs Miklós vizsgázott tyukszemvágó, Calca Reg. Ferdinand 17. 949

A KOLOZSVÁRI CZELL SÖRFÖZDE VILÁGOS „URSUS” SÖRE A KÖZÖNSÉG LEGKEDVELTEBB ITALA.

Össze nem tévesztendő más gyárt. elnevezésű SÖR az eredeti és mányu CZELL elnevezésű közkedvelt KOLOZSVÁR-MONOSTORI SÖR sörökkel, mert csak az **URSUS**

Ványolás, festés, gőzvasalás, borzolásra posztóvégek átvételnek 118. Honvéd-utcai posztógyárban.

Mindenféle bádogos munkát a legolcsóbban készít. Első fedélfestés négyzetméterenkint 15 lej, cinezett fedés négyzm. 185 lej, ereszcatorna folyómétere 85 lej, ócska fedés, fekete vasbádógból, négyzetméterenkint 110 lej. Szíves pártfogást kér Dániel, Berek-u. 6. 966

1. szám

Vágja ki! Hozza be!

Holnap 3—4 óra között

ingyen

kap helyette egy drb. jó

szappant

v. Kossuth Lajos-utca 10.

ALBISY-

nál, ahol piperecik, harisnya és pamutárak nagyválasztékban kaphatók.

20—24% -os

**pénz-
kölcsonöket**

betáblázásra, kézizálogra, váltóra a leggyorsabban szerez az „ATLAS”-IRODA, DÁVID FERENC-U. 7.

UJ ÜZLET!

Férfi-, női- és gyermekruhákban dus választék. Legújabb divat szerint. Az árak olcsóságáról bárki is meggyőződhetik a

PARK-

ÁRUHÁZBAN Str. Bariju (Malom-u. 6.

JENEY IRÉN „Leonardo” fényképezési műterme Cluj, Piata Unirii No. 26. — Gyermekfelvételek, nagytások, külső felvételek, minden e szakmába vágó művészi eljárások.

KOVÁSZNA FÜRDŐ

erdély legolcsóbb és leglátogatottabb fürdőhelye. Hideg- és meleg természetes szénsavas és jódos fürdő.

Schafhütl fürdőben

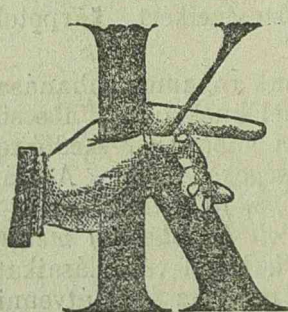
Napi penzió: lakás, reggeli, 3 fogásos ebéd és 2 fogásos vacsora, augusztus hónapban 180 lei. // Szeptember hónapban 150 lei, az árakban a kenyér is benne foglaltatik. **Elsőrendű francia konyha.**

Hirsch Aladár

c i p é s z m e s t e r értesíti üzletfeleit, hogg műhelyét áthelyezte a Strada DACIA (RADÁK-UTCA) 5. SZÁM ALÁ, saját házába. Minden megrendelést a legdávatosabban és bolti árnál 10%-kal olcsóbban készít.

A Tordai Sörgyár Részv. Társ.

k i v á l ó m i n ő s é g ű u j m á r k á j a

KIRÁLY SÖR

m i n d e n ű t t k a p h a t ó!

OLAJMALMOSOK

FIGYELMÉBE!

Az augusztus 1-én megnyíló aradi áru-mintaváson saját pavilonunkban mutatjuk be két évtizedes tapasztalataink alapján készített és a gyakorlatban kitűnően bevált növényolajgyártási gépeinket, melyre az érdeklődőket ezennel van szerencsénk meghívni.

PRINCZ TESTVÉREK VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR RT. SZATMÁR

A kiállításra utazók 75 százalékos vasuti díjkedvezményben részesülnek. A kiállítás tartalma augusztus 1-től augusztus 10-ig.